

08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | גליון 263

פרשת לך לך | מעשר - מגן, מעשיר ומתקן

מסי לרות אל הנפש

שביבי אור מתורתו האדירה והנדירה
של הצדיק רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א
ערוך על פי שיעוריו של בנו ממושיך דרכו ואורו
הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

מסילות אל הנפש

תוכן העניינים

- 1 יום חדש בתלמוד תורה .....
- 4 רעיונות טובים - אך זה לא זה .....
- 6 שנים ראשונות בארץ ישראל .....
- 8 האשם בכל - הכסף! .....
- 10 ויתן לו מעשר מכל .....
- 11 עשר בשביל שתתעשר .....
- 15 מעשר מפרי האדמה .....
- 15 וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך! .....
- 17 שאלה שיצרה חלל פנוי .....
- 17 שורש הכל - חטא עץ הדעת .....
- 19 המלכות נפגמה והטומאה התגברה .....
- 19 עשיו סוד הנחש .....
- 20 אל תסתכל בקנקן אלא בתוכו .....
- 21 שישאר בבית המדרש זה טוב! .....
- 22 המלחמה הולכת ומתגברת! .....
- 23 כחו של הס"מ התגבר .....
- 26 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

מוקדש לעילוי נשמת
רן דוד בן אילנה ז"ל
נלב"ע כ"ט אב התשפ"ב
ולחבריה להצלת
משפחת הרצל הי"ו

מוקדש לעילוי נשמת
בן ציון בן לאה ז"ל
נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ב
ולחבריה להצלתה כגשמיזות ורוחניות
ל דוד דוד הי"ו
ולכל משפ' מורחי הי"ו

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאי"ר לארץ

התנסות והפצת ספרי מורינו ודיני הרב יורם מיכאל אברג'ל זצ"ל

8771301 ת.ד. 345 נתיבות 08-37-40-200

office@h-l.org.il

www.hameir-laarets.org.il

08-649-9859 קו 'המאיר לארץ'

08-37-40-200

077-223-1130

המאיר לארץ

054-26-380-26 לקבלת 'רגע של אור'

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת לך לך

יום חדש בתלמוד תורה

למצוא מלמד מיוחד מאוד מאוד. ואם ירצה השם מחר הוא יגיע אליכם לכיתה'.

המנהל סיים את דבריו ויצא מן הכיתה.

התלמידים הסתכלו אחד על השני בסקרנות: 'מלמד מיוחד?! מה זה אומר?'

היום עבר במהירות, ולמחרת עם בוקר נכנסו לכיתה כשמבע של סקרנות

מרוח על פניהם...

בכיתה, על הכסא, ישב מורה צעיר בעל

פנים מאירות וזכות, ועיניו

החודרות הפיקו חכמה ותבונה עצומה.¹

מנהל התלמוד תורה נכנס לכיתה ו' 2,

התלמידים עמדו לכבודו. לאחר

שהתיישבו, פתח המנהל ואמר:

'בטח המלמד שלכם כבר סיפר לכם

שמסיבות אישיות הוא נאלץ

לעזוב את מקצוע ההוראה, ושהיום הזה

הוא היום האחרון שלו עמכם.'

'וכידוע לכם' - המשיך המנהל ואמר -

'שעתה אנו נמצאים בעיצומה

של שנת הלימודים, ומטבע הדברים

קשה עתה למצוא מלמד, אך בכל זאת,

בסייעתא דשמיא מרובה, הצלחנו

מעין החכמה

משש"ה גידיו, מתגלה רגש אמיתי של ענוה ושפלות רוח דקדושה.

והרגש הזה הנוער בקרבו גורם לו 'להעלים' ו'להחביא' את עצמו מעיני כל בריה.

ואופן ההעלמה וההסתרה היא כפי 'חוש היצירה' שחנן אותו השם יתברך.

ישנם כאלו שמסתתרים תחת בגדי חקי וכובע טמבל (כדוגמת הגה"ק רבי ברוך

שפירא זיע"א), וישנם כאלו שמסתירים עצמם תחת מעטה של מנקה רחובות (כדוגמת הגה"ק

1. חכמתו של האדם מתגלית בעיניו, ומי שבקי ויודע את הרז הזה, יכול להכיר את

'מצבו' של האדם על ידי הסתכלות בתוך עיניו.

וזו אחת מהסיבות שחכמי ישראל נקראים 'עיני העדה', שבתוך עיניהם מתגלית חכמתם.

ויותר מזה:

בדרך כלל, קדושה ושפלות צועדים יחד. וככל שהאדם קדוש יותר - הוא עניו ושפל רוח ביותר.

כאשר האדם קדוש אזי בתוך כל אבר ואבר מרמ"ח אבריו, ובתוך כל גיד וגיד

נכדיו ובני משפחתו, הודיע כי רצונו לברך את כל הקהלה הקדושה. בני העיירה והחסידים הרבים שהגיעו לעשות את החגים בצילו, עברו לפניו כבני מרון והוא אָצַל ברכה לכל אחד ואחד מהם.

חסידינו חרדו לשלומנו לא רק בשל המחלות עצמן, שהרי לאלה אפשר לנסות למצוא מרפא, אלא גם ובעיקר בגלל מה שהתפרש כרמזים מצידו להסתלקות קרובה מהעולם.

כשחלה החמרה נוספת במצבו, הובהל הצדיק אל המרכז הרפואי הגדול בווינא, כדי להיבדק אצל טובי הרופאים. הללו קבעו כי האדמו"ר חייב לעבור מידית ניתוח חיוני. הצדיק שהיה מודע לחומרת מצבו הסכים לניתוח.

בתוך הכנותיו לקראת הניתוח כתב האדמו"ר צוואה, טבל במקוה וקרא בהתרגשות רבה את נוסח הוידוי. לאחר מכן עלה בדחילו ורחימו על שולחן הניתוחים.

בין הרופאים המנתחים היה גם מוזס, או בשמו היהודי המלא, משה יצחק. הוא נולד וגדל בבית יהודי כשר, בעיירה קטנה ושמה לינדין. אביו השתדל ככל יכולתו לחנכו בדרך הישר, אבל לבו נשאו למחוזות אחרים לגמרי, רוח טומאה השתוללה בקרבו בעוז... וביום אחד, הוא קם, נטש את יהדותו, ונסע לווינא הגדולה והסואנת...

הצעד הראשון שעשה משה יצחק בווינא היה - החלפת שמו למוזס. לאחר מכן נרשם ללימודים תיכוניים. תודות לכשרונותיו המצויינים הצליח לקלוט חומר לימודי רב בזמן קצר יחסית.

מצוייד בתעודות הגמר התקבל ללימודי רפואה באוניברסיטה, וגם בהם הוא ראה הצלחה רבה. כגודל הצלחתו כך גדל והלך המרחק בינו ובין שרשיו ומורשת אבותיו. איש

רבי יוסף וולטוך זיע"א, תחת מעטה של פועלי בנין (כדוגמת הגה"ק רבי אברהם פיש זיע"א) וכו' וכו'...

וישנם כאלו שמסתתרים תחת מעטה של פוסקי הלכה (וישנם רבים מאוד כאלו), או תחת מעטה של עושי נסים ומחוללי נפלאות (כנ"ל), **ובכך הם מסיטים את המבט** (של בני העולם) **מעולמם הפנימי אל 'תחפושתם' החיצונית.**

אך מי שבקי בחכמות 'הסתכלות העין' יודע לזהות מיד את העומד ממולו. בפניו אין שום אפשרות להסתתר!

ובמאמר מוסגר: כתב בספר חסידיים (סימן תתשס"ו): **'תדע אותם שיודעים להפך דמות האדם לזאב או לחתול ולחמור, גלגל העין לא יתהפך'...**

את גלגל העין אי אפשר לשנות ולהסתיר!

ומכיון שדיברנו על 'גלגל העין', נעתיק סיפור מספר 'בין הדגים לזמירות' (חלק ג - עמוד 45) לגאון הרב זלמן רודרמן שליטי"א, וזה לשונו:

היה זה בראשית שנת תרנ"ד (1894 למניינם). מחלות שונות תקפו את גופו החלש של האדמו"ר רבי יהושע מבעלז. הוא סבל יסורים קשים ביותר, אף כי כלפי חוץ השתדל להראות פנים שוחקות.

לימים הנוראים של אותה שנה נאסף קהל חסידיים רב בבית המדרש הגדול שבעיירה בעלז. ביום הכיפורים, קודם תפילת נעילה נשא הצדיק משא חוצב להבות שבמרכזו מאמר חז"ל (שבת קגג): 'שוב יום אחד לפני מיתתך. איש לא השכיל לרדת לסוף דעתו הקדושה, אך תוכן הדברים ונימתם העיקו מאוד.

גם במוצאי יום הכיפורים שינה האדמו"ר ממנהגו בכל שנה ובמקום לברך את בניו,

בחזר השתררה דממה, וכבר נראה היה כי תהליך ההכנה לניתוח עומד להתחיל. אבל הצדיק לא הרפה. הפעם סובב את ראשו לכיוונו של מוזס. פקח לרווחה את עיניו המיוסרות, ונעץ במנתח הבכיר את מבטו. שתי עינים בהירות, טובות אך גם תקיפות, רכות אך בוחנות כל פרט ופרט, בערו מול מוזס כשני לפידי אש.

מבטו של האדמו"ר הציק למוזס. הוא ניסה להסיט את עיניו לצדדים, אבל התקשה לעשות זאת. כאילו מוגנטו אישוניו לעיני הצדיק. פתאום השתנה גוון פניו. בתחילה הציפס הןרזון עז, ולאחר מכן בא הסומק, וחוזר חלילה. צמרמורת עברה בגופו ושתי ידיו החלו לרעוד.

הרופאים הביטו משתאים בחברם והבינו כי סערה נפשית, מסתורית ובלתי מובנת, פוקדת אותו. מוזס התנשם והתנשף, כאילו זה עתה סיים ריצה ארוכה. כל מאמציו להירגע לא צלחו. העובדה שהצדיק שולט עליו באמצעות מבטיו, רק הגבירה את לחצו הנפשי.

כעבור זמן מה הסיר האדמו"ר את מבטו ממוזס וזה חש כי הרוגע חוזר אליו כבתחילה.

אחר כך שב הצדיק והתבונן בו, אבל הפעם זה היה מבט מלטף. 'נו, עכשיו כבר מאמין אתה כי אדם יחיד מסוגל להטיל את מוראו על סביבתו במבט עין בלבד?' שאלו. מוזס נענע ראשו בהכנעה.

'כך בדיוק יהיה בביאת המשיח. הוא, האיש אשר יבחר ה', ישלוט על העולם כולו והכל ישובו מדרכיהם הרעות!'

המנתח השפיל את עיניו. 'אכן, צדק הרבי ואנכי טעיתי' אמר, כמעט לחש.

אחר כך הורדם האדמו"ר והניתוח החל. כעבור זמן הסתיים הניתוח והוכתר

לא יכול היה עוד לזהות במנתח המצלח, מוזס, את משה יצחק, בן העיירה לינדין. פניו המגולחות למשעי, בלוריתו הגבוהה והמסורקת בקפידה ושפמו העשוי דק־דק, שיוו לו מראה גויי מובהק. כעת ניצב מוזס על יד מטת האדמו"ר, ממתין לרופא המרדים שיעשה את מלאכתו ויאפשר לו להתחיל בניתוח עצמו.

פתאום נשא אליו הצדיק את עיניו הקדושות. 'מוזס' - קרא לעבר הרופא שהופתע מהפניה הבלתי צפויה - 'הלוא יהודי אתה... גדלת בבית שבו הקפידו על קלה כחמורה - נכון?'

המנתח הנהן לאישור.

'המאמין אתה בבורא העולם ומנהיגו?' שאל הצדיק.

מוזס הסמיק ממבוכה. הוא חיכך רגע בדעתו ואחר השיב: 'כן, מאמין אני כי יש מנהיג לעולם.'

הצוות הרפואי, שסבב את מטת האדמו"ר, התבונן בדרישיח הבלתי שגרתית שהתפתח בין המנתח לחולה, שניות מספר לפני התחלת הניתוח. אולם הצדיק, כך נראה, התעלם ממבטי הסובבים. כל מעייניו נתונים היו אל הרופא שהפנה עורף ליהדותו. 'ובמשיח צדקנו העומד לבוא בכל רגע כדי לגאול את עמנו מהגלות, מאמין הינך?...'

מוזס שתק לרגע. הוא בירר את מילותיו בזחירות. 'אה... בכל לבי מייחל אנכי ואולי אף מאמין כי בשלב כל שהוא יזכה עמנו לגאולה ולחירות מידי שונאיו ומבקשי נפשו. אבל אינני מאמין שגאולה זו אכן תבוא על ידי משיח, אדם יחיד, שישלוט על העולם ויטיל את חיתתו על כל יושביו. זהו חזון בלתי מציאותי אשר איננו מתקבל על דעתי.'

פרשת לך לך - רעיונות טובים - אך זה לא זה

וביעקב אבינו התגלה רגש הרחמים, "וַיִּשָּׂא אֶת־קִלְוֵי וַיִּבְכֶּךָ" (בראשית כט, יא). וראה ביאורם של דברים בספר התניא פרק מה).

ולמרות זאת, למרות השוני שהיה ביניהם - המשיך המלמד ואמר - מצאנו בחומש בראשית עבודה אחת שהיתה משותפת לכולם, האם תוכלו לומר לי מה היא העבודה הזו?

רגעים ארוכים ריחפה השאלה בחלל הכיתה...²

כידוע לכם - פתח המלמד החדש ואמר - 'לעם ישראל ישנם שלשה אבות: אברהם, יצחק ויעקב'.

שלשה אבות שעבדו את השם יתברך כל אחד כפי הגוון והמדה השייכת לו.

אברהם אבינו עבד את בוראו ברגש האהבה, "אַבְרָהָם אֱהִי" (ישעיה מא, ח).

יצחק אבינו עבד את בוראו ברגש יראה ופחד, "וַיִּפְחַד יִצְחָק" (בראשית לא, מב).

רעיונות טובים - אך זה לא זה

כו:): אברהם תיקן תפילת שחרית, שנאמר: "וַיִּשְׁפֹּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר עָמַד שָׁם אֶת־פְּנֵי ה'" (בראשית יט, כז), ואין 'עמידה' אלא תפילה...

יד הורמה מקצה הכיתה. 'הבה נשמע מזה בפוך', אמר המלמד.

אני חושב - אמר התלמיד - שזו עבודת התפילה. וכמו שאמרו בגמרא הקדושה (ברכות

מעין החכמה

הסדר, שכל כולו מוקדש להחדרת האמונה במוח ובלב, אנו פותחים על ידי שאלת ארבע קושיות.

בדרך כלל, אדם חושב שהוא יודע ומבין, והוא לא מרגיש בחסרון ידיעתו. וכשהוא במצב כזה אין מקום להבנות חדשות להיכנס לתוכו.

אך על ידי שאלת שאלה אנו יוצרים מקום חלל וריקני שלתוכו תוכל להיכנס הידיעה.

ולכן זו טעות לחשוב שלשאלה ישנה רק מטרה אחת והיא לבחון את הידיעה, כי באמת, אדרבה, עיקר הפנמת הידע הוא רק על ידי שאלת שאלה.

בהצלחה. להמוני החסידים היתה הרווחה, אך למרבה הצער, לא לאורך זמן.

חלפו חמשה עשר ימים מהניתוח. הצדיק מבעלו יצא ברכבת בחזרה מווינא לעירו. תוך כדי נסיעתו לבעלו נתבקש לשיבה של מעלה ונסתלק מן העולם. בשעת מעשה נכחו סביבו מניין מחסידיו. ביניהם היה גם החסיד משה יצחק, הלוא הוא מווס, שבניגונים חזר בתשובה שלימה והיה לחסיד נאמן...

2. אחת מהשיטות המוצלחות ביותר לגרום לידע הלימודי להיספג במוח היא שאלת שאלה. ולכן את הלילה הקדוש - ליל

מסילות אל הנפש

פרשת לך לך - רעיונות טובים - אך זה לא זה

'אני חושב - אמר התלמיד - שזו עבודת השם בשמחה. וכמו שאמרו בגמרא הקדושה (בבא בתרא יז.): תנו רבנן, שלשה (אנשים) נאמר בהם בתורה המילה 'פלי', והם אברהם יצחק ויעקב, ובמילה הזו מגלה לנו התורה שהם זכו לטעום כבר בעולם הזה מעין הטעם של העולם הבא.

אברהם כתוב בו: "וה' בָּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל" (בראשית כד, א).

יצחק כתוב בו: "וְאָכַל מִפֶּלַח בְּטָרֶם תְּבֹא" (שם כז, לג).

וביעקב נאמר: "כִּי תַנְנִי אֱלֹקִים וְכִי יִשְׁלִי כָל" (שם לג, יא).

והסביר הבן יהוידע (שם) שבעולם הבא ישנה שמחה גדולה ועצומה מאוד, והקב"ה נתן לאבות העולם לחוש ולהרגיש בעולם הזה שמחה גדולה ועצומה בעבודת

יצחק תיקן תפילת מנחה, שנאמר: "וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנֹת עֵרֶב" (שם כד, טג), ואין 'שיחה' אלא תפילה...

יעקב תיקן תפילת ערבית, שנאמר: "וַיִּפְגַּע בְּמִקּוֹם וַיִּלֶן שָׁם" (שם כח, א), ואין 'פגיעה' אלא תפילה...

ולכן בכל תפילת עמידה אנו מזכירים אותם: 'אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב'...³

פניו של המלמד הבהיקו משמחה: אשרי שזכיתי השנה ללמד תלמידי חכמים, התשובה שאמרת היא תשובה יפה ונפלאה מאוד. אך למרות זאת העבודה הזו - עבודת התפילה, לא כתובה מפורש בתורה, ואני התכוונתי לעבודה שכתובה במפורש בתורה...

ושוב התרוממה יד כל שהיא. 'הבה נשמע מה בפיד', אמר המלמד.

מעין החכמה

יכול יהיו חותמין בכולן? תלמוד לומר: 'וְהָיָה בְּרַכָּה' - בך חותמין ולא בהם (ברוך אתה ה', מן אברהם).

ומסופר שפעם ניגש כומר אחד למהר"ל מפראג ושאלו: מפני מה אתם היהודים לא מזכירים בתפילה שלכם את משה רבינו (אלהי משה), והרי הוא היה הרב שלכם?

השיב לו המהר"ל: הא, זה פשוט! אנו לא מזכירים אותו כי היה אצלו פסול גדול במשפחה, חותנו היה כומר (יתרו כהן מדין)...

3. וכך נאמר בתחילת פרשתנו: "וַיֵּאמֶר ה' אֶל-אַבְרָם לֵדָד מֵאַרְצָה וּמִמּוֹלְדֹתָהּ וּמִבְּמִית אַבְיָד אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה. וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל וְאַבְרָכָה וְאַגְדִּלָּה שְׁמֹךְ וְהָיָה בְּרַכָּה" (בראשית יב, א-ג).

ופירש רש"י: וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גְדוֹל - זהו שאומרים 'אלהי אברהם'. וְאַבְרָכָה - זהו שאומרים 'אלהי יצחק'. וְאַגְדִּלָּה שְׁמֹךְ - זהו שאומרים 'אלהי יעקב'.

הבורא, כעין השמחה שחשים בעולם הבא'.
שהרי אברהם חי 175, ויצחק חי 180, ויעקב חי 147, בסך הכל 502.

המלמד הבליע קריאת התפעלות: איזו לומדות (למדנות), אשריך!

ושוב הורמה יד. 'הבה נשמע מה בפיך', אמר המלמד.

'אבא שלי אמר לי פעם, בשם הבן איש חי (כתר מלכות - אות קמט), שאם נחבר את כל השנים שחיו האבות נמצא שהם חיו בסך הכל 502 שנה.

המלמד הרים את היד ואמר: כולכם חכמים ונבונים והדברים שאתם אומרים הם נפלאים, אך אני התכוונתי למשהו אחר.

ונתחיל את השיעור...

שנים ראשונות בארץ ישראל

ובהיות אברהם בגיל נ"ח (58) מת נח, והאבן עזרא (בראשית ו, ט) הביא לזה סימן: 'אברם בן נ"ח כשמת נח'.
וכשהגיע לגיל ששים מדרו המועצה האזורית - סדום, בכדרלעומר מלך עילם.⁵
השנים המשיכו לחלוף במהירות, ובהיות אברהם בן שבעים⁶ -

אברהם אבינו בן 55 שנה, מאחרי עבר עשיר של עבודת ה' ללא הרף, מתוך מסירת כל נפשו וישותו לעבודתו יתברך. ומובא במדרש (ספר הישר - פרשת נח) שבגיל זה **הגיע לארץ ישראל** ואף שם המשיך בעבודתו המסורה.

מעין החכמה

יום אחד נמאס להם! באסיפת חירום שקיימו, הכריזו: יותר אנו לא מכירים בשלטונו של כדרלעומר, מהיום הוא לא יקבל מאתנו אגורה!!!
6. כן כתבו התוס' (ברכות ז: ד"ה לא היה), וכן כתבו התוס' במסכת שבת (י: ד"ה ושל סדום). והוסיפו שם שאחר ברית בין הבתרים חזר לחרוץ, והיה שם חמש שנים, ובגיל שבעים וחמש יצא שוב מחרוץ לארץ ישראל, ועייש שיטה נוספת.

4. כך מובא בספר יוחסין (מאמר א - ד"ה שנת אלף תתקצ"ו).
5. וביתר פירוט: כדרלעומר מלך עילם, שלט ביד רמה על כל חמשת ערי ככר הירדן, ומכיון ששלט עליהם הוצרכו חמשת מלכי הככר (שהם: שנאב מלך אדמה, ושמאבר מלך צבויים, וברע מלך סדום, וברשע מלך עמורה, ובלע מלך צוער) להעלות לו מס בכל שנה.

(בראשית טו, יב), שבו מרומזים כל הארבע גלויות כמו שכתוב במדרש: ⁸ 'אימה' - זו גלות בבל. 'חשכה' - זו גלות מדי. 'גדלה' - זו גלות יון. 'נפלת עליו' - זו גלות אדום...

ברית בין הבתרים הסתיימה, **ואברהם אבינו חוזר לחן**. אברהם אבינו בחרן אך נפשו ורוחו בארץ ישראל. בלבו בוערים כיסופים וגעגועים עזים לחזור ולשהות שוב בארץ ישראל, במקום שעליו נאמר: "עֵינֵי ה' אֶלְקֵיךָ בְּהַ מְרִשֵׁת הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרֵית שָׁנָה" (דברים יא, יב).

ומתוך געגועי נפשו הוא צועק לה': **"מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכנה"** (תהלים נה, ז).⁹ ובהיותו בחרן התחזק מעמדו ונהפך להיות מלך.

בשנה החמש עשרה לשהותו בארץ ישראל - התרחש האירוע המופלא 'ברית בין הבתרים'.⁷

השמש החלה לנטות לכיוון מערב, ואברהם אבינו האדם הגדול בענקים, זכה לחוש את 'תרדמת הנבואה', את אותה תחושה נכספת ומופלאה שבו הגוף הגשמי מפסיק לרגע להיות מסך מבדיל בין האדם למראות האלקות.

ואז באותו מחזה נורא הוד מראים לאברהם אבינו כל מה שיעברו עם ישראל עם אומות העולם, את כל אלפי השנים של הרדיפות, ההריגות, האכזריות, והרשעות... **והתורה** תיארה זאת במילים: "וַהֲנֵה אֵימָה. חֲשֶׁכָה. גְדֹלָה. נִפְלְתָ עָלָיו".

מעין החכמה

לארץ ישראל עד חמש שנים. **ואותן חמש שנים** היה משתוקק לחזור ללכת, והוא אמר זה הפסוק: **"מי יתן לי אבר כיונה אעופה ואשכונה הנה ארחיק נדוד אליו במדבר סלה"** (תהלים נה, ז), **מוטב ללון במדבריות של ארץ ישראל ולא ללון בפלטריות של חוצה לארץ, והיה תאב. ומשהורשה כתיב: "וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'"** (בראשית יב, ז).

וקודם בואו אל הארץ לא היה משתוקק, אבל אחר שבא שמה פעם ראשונה וראה במראה הנבואה יקר תפארת קדושת הארץ, אז נכסוף נכסף. **וממנו נלמוד לדורות אנחנו יוצאי חלציו, להיות נכספים כמוהו, אף על פי שיושביה בצער, על מנת כך נהיה שמחים ביסורין.**

7. כך משמע מדברי התוסי' (שם) שברית בין הבתרים היתה בארץ ישראל. אמנם ממברייתא דלייב מדות (מדה לב) משמע שברית בין הבתרים התרחשה בחרן, וז"ל: ואמר רבי יוסי, גזירת ענין בין הבתרים היה חמש שנים קודם יציאת אברהם מחרן ונכתבה מאוחרת.

8. בראשית רבה (פרשה מד - אות יז).

9. וזה לשון השל"ה הקדוש (הוצאת עוז והדר, שער האותיות ערך ק - קדושה, אות כג):

ומצינו במדרש (בראשית רבה, פרשה לט - אות ח) שהקדוש ברוך הוא אמר לאברהם אבינו פעם ראשונה שילך לארץ ישראל ויראנה ויחזור, ואחר שחזר לא נתן לו רשות לחזור

האשם בכל - הכסף!

וכדרלעומר התיישב ליד שולחנו העגול וכתב אגרות לבני בריתו (שהם: נמרוד מלך שנער, תדעל מלך גויים, אריוך מלך אלסר): 'בבקשה מכם עלו אלי ועזרוני ונכה את כל ערי סדום ואת יושביה, כי פשעו בי היום שלש עשרה שנה.'

משני קצות עמק השדים עמדו המחנות - ארבעת המלכים (בראשות כדרלעומר) כנגד חמשת המלכים (מלכי הככר) - וחיכו למתן האות. וכשהוא ניתן, פרצה המלחמה במלוא עוזה...

המלחמה היתה קשה ואכזרית... ובסופה הביסו ארבעת המלכים את החמשה ולקחו בשביה את כל רכוש סדום ועמורה ובתוכם גם את לוט ואת רכושו...

אברהם שומע כי נשבה לוט בן אחיו, ורגש האחריות מתעורר בלבו, הוא בן אחי (בנו של הרן) ומוטל עליו לדאוג לשלומו (כמו בכל משפחה מתוקנת). ואברהם מגייס את כל תלמידיו ויוצא למלחמה...¹¹

חמש שנות הגלות בחרן הסתיימו, ובהיות אברהם אבינו בן 75 נצטווה: "לך-לך מארצה וממולדתך ומבית אביך אל-הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א).

אברהם אבינו קם ולקח עמו "את-שְׂרַי אשתו ואת-לוט בן-אחיו ואת-פְּלִרְכוּשָׁם אשר רכשו ואת-הַנֶּפֶשׁ אשר עָשׂוּ בְּחָרָן" (שם פסוק ה) ויוצא לדרך, ובסופו של דבר מגיע לארץ ישראל...

באותו זמן שרר בארץ ישראל רעב כבד ולכן המשיך אברהם אבינו בנדודיו למצרים... ולאחר שהכניע שם את קליפת פרעה,¹⁰ חזר לארץ ישראל.

על גבול הארץ עמדו אברהם ולוט, לחצו ידים, ונפרדו... אברהם התיישב באלוני ממרא שבחברון, ולוט התיישב בסדום.

ובינתיים בעילם הרחוקה הסתובב בארמונו המלך כדרלעומר ופניו לזהטות ככדור אש: 'שלש עשרה שנה הם לא שילמו מסים!'

מעין החכמה

11. בשיחה שמסר אבא מארי עטי"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיעי"א אמר (אמרי נועם, לך לך - מאמר 6), וז"ל: **בפרשתנו** (פרק יג) התורה מספרת על התנהגותו הרעה של לוט ואנשיו, והתקוטטותם עם אברהם אבינו ואנשיו, עד

10. וזה לשון המדרש (ויקרא רבה, פרשה לב - אות ה): ר' הונא בשם ר' חייא בר אבא אמר, שרה אמנו ירדה למצרים וגדרה עצמה מן הערוה ונגדרו כל הנשים בזכותה, יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו...

מסילות אל הנפש

פרשת לך לך - האשם בכל - הכסף!

וכן פירש מרן אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש (צוואת הריב"ש - אות ב) את הפסוק: "שְׁפִיטֵי ה' לְנַדְי תְּמִיד" (תהלים טז, ח), וזה לשון קדשו:

'שׁוֹיטֵי', לשון השתוות. בכל דבר המאורע הכל שוה אצלו, בין בענין שמשבחין אותו בני אדם או מבזין אותו, וכן בכל שאר הדברים... הכל ישוה בעיניו, כיון שהוסר בזה היצר הרע ממנו מכל וכל. וזה מדרגה גדולה מאוד.

ודבר זה הוא יסוד גדול ואבן בוחן לעבודת התשובה של האדם, ולפיו יוכל האדם למדוד אם תשובתו היא פשוטה ותחתונה - בבחינת 'תשובה תתאה', תשובה שאינה שלימה, או שהיא פנימית ועליונה - בבחינת 'תשובה עילאה', תשובה שלימה:

אם כשמשבחים אותו לבו מתרחב ודעתו טובה עליו, ואילו כשמגנים אותו פניו נופלות והוא מתמלא צער - סימן שעודנו קשור לענייני העולם הזה ולבו פנוי מן הדביקות האמיתית בה' ובתורתו, ותשובתו עדיין איננה שלימה.

אך אם הוא מרגיש את אותה השמחה בין כשמשבחים אותו ובין כשמגנים אותו - הרי זה סימן מובהק שתשובתו אמיתית ושלימה, ועוד יזכה להגיע למדרגות עליונות ביותר בעבודת ה'.

עד כאן דבריו של אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א, ונאים הדברים למי שאמרם, שגם הוא זיע"א זכה למדת הנשתווין. ובענין זה נספר:

אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א בתחילת דרכו קירב שני יהודים אשר היו רחוקים מאוד מכל שמץ של יהדות (בנוסף לבעיות קשות שהיו להם בחברה), ובמשך עשר שנים רצופות השקיע בהם: זמן, כח וכסף. עד

שנפרד לו לוט מאברהם אבינו, והלך להתגורר עם אנשי סדום הרשעים.

על אף מדת כפיות הטובה של לוט כלפי אברהם והתנהגותו המחפירה, בכל זאת מיד כשמע אברהם שלוט נפל בשבי במלחמת המלכים, אזר כגבר חלצו ויצא להילחם במסירות נפש של ממש בארבעת המלכים, עד שניצח אותם והשיב את לוט וכל שאר השבויים לביתם לחיים טובים ולשלום.

מעשה זה מעיד על גודל הדביקות שהיתה לאברהם אבינו בה' יתברך, ועל גודל השמחה שהיתה לו בעבודתו יתברך, עד שמגודל אותה דביקות ושמחה לא הרגיש כלל את כל מאורעות העולם הזה החולפים, ולכן גם לא חש לכל הבזיונות שביזהו לוט וכפיות הטובה שנהג כלפיו, ולא נכנסו בלבו כלל, אלא מיד אחר המעשה שכח מהם והיו כלא היו, מרוב המתיקות והעונג שהיו לו בעבודת הבורא, ומיד כשנזקק לוט לעזרה מיהר אברהם לחלץ חושים ולעמוד לימינו.

ובזה יובן מה שמובא בספר חובות הלבבות (שער יחוד המעשה - פרק ה), וזה לשונו:

'מעשה בחסיד אחד שפגע בו חברו ואמר לו: הנשתווין? אמר לו: מהו הנשתווין? אמר ליה: האם שוה בעיניך השבח וגנות? אמר ליה: לאו. אמר לו: אם כן לא חסיד אתה. השתדל, אולי תגיע אל המדרגה הזאת, כי היא העליונה שבמדרגות החסידים ותכלית העבודות!'

והיינו כי השלימות הגדולה ביותר בעבודת ה' היא, שכל כך תתעצם בלב האדם אהבת הבורא יתברך ואהבת תורתו הקדושה, וישיש וישמח בלימוד התורה ועבודת התפילה עד כדי כך שלא ירגיש כלל את יסורי העולם הזה ושאר הבזיונות והבושות והחרפות העוברות עליו, ולא יהיה בהם כח להפר את שמחתו בעבודת ה', אשר זוהי בעצם מדת הנשתווין.

ומכיון שאברהם היה רק ככלי בידו יתברך לגילוי רצונו יתברך בעולם, לכן הוא התבטל אל הבורא במציאות. ולכן גם הקב"ה נהג עמו באותה מדה וביטל את רצונו בפני רצונו של אברהם...

ומכיון שאברהם היה מודע לכך שהוא רק ככלי בידו יתברך לגילוי רצונו יתברך בעולם, לכן הוא התבטל אל הבורא במציאות. ולכן גם הקב"ה נהג עמו באותה מדה וביטל את רצונו בפני רצונו של אברהם...

ויתן לו מעשר מכל

הַמְלֵךְ" (בראשית יד, יז), אך כשהוא הגיע לשם כבר חיכו לו שני מלכים. הראשון מֶלֶךְ סֶדֶם, והשני מֶלֶךְ צָדָק מֶלֶךְ שְׁלֵם.

וגילו לנו חז"ל (תרגום יונתן - בראשית יד, יח) שהתואר מֶלֶךְ צָדָק הוא כינוי לשם בנו של נח.¹² והנה, בעוד שמלך סדום קיבל את פניו של אברהם בידיים ריקות (כמיטב המסורת הסדומית), שם בן נח כיבד

אברהם אבינו השיג את מטרתו, הוא הצליח להשיב את לוט עם כל רכושו, ובנוסף עלה בידו להשיב את כל רכושם של יושבי חמשת ערי מישור הירדן ואף את כל אנשי הערים ההם, אנשים ונשים...

לא ידוע לנו כמה זמן ארכה הדרך חזרה ממקום השבי עד "צֶמֶק שְׁוֵה הוּא עֶמֶק

מעין החכמה

ישבתי בכלל ולמדתי והנה אנשים ניגשו אלי ואמרו לי: 'הרב ישראל! אתה יודע שהרב השתתף בהלויה שלו'.

התקשרתי לאבא ולפני שהספקתי לומר משהו, הוא אמר לי באלו המילים: **'בני! אתה יודע שיש לי הרבה כח בעולמות העליונים, אני לא אנוח ולא אשקוט עד שאכניס אותו לנן עדן!'**... (ואכן, לאחר זמן, הנהג של אבא זיע"א סיפר לי שאבא ישב ברכב במשך כל שעת ההלויה וקרא כל מיני דברים, ואחר שנגמרה ההלויה אמר: 'פגיתי לו את כל הדרכים')...

12. בתחילת הספר אהלי שם (עמודים ז-ט) הובאו מעט מתולדות חייו של הגה"ק רבי שם קלינגברג, והנה חלק מהדברים:

שהצליח להעמיד אותם על הרגלים והם נהיו אברכים בכלל שלו.

והנה בשנה העשירית באו לאבא וביקשו ממנו בקשה מסויימת (אין כאן המקום להביא את כל פרטי הסיפור, והבאנו אותו רק בשביל המסר) אבא הבין שאם הוא יענה לבקשתם יגרם מזה נזק גדול מאוד, ולכן סירב.

אותם שני אנשים התרעמו ומאו החלו להזיק לאבא ולנו ילדיו בצורה קשה מאוד, בחירופים ובזיונות (וגם קצת מכות...), ורסיסים מאותה תקופה נוראה נשארו לשנים רבות...

בשנה האחרונה של אבא בעולם, אחד מאותם שני אנשים נפטר לבית עולמו, אני

וזו לשון המדרש: ¹³

רבי יהושע בן קרחה אומר, אברהם התחיל ראשון לעשר בעולם, לקח את כל מעשר סדום ועמורה וכל מעשר לוט בן אחיו ונתן לשם בן נח, שנאמר: 'ויתן לו מעשר מכל'.

ולפני שנמשיך נעצור לרגע...

את אברהם בלחם ויין. ולא הסתפק בזאת אלא גם בירך אותו, "ויאמר ברוך אברהם לאל עליון קנה שמים וארץ" (שם פסוק ט).

אברהם פנה לשם ואמר: ישנה מצוה לתת **מעשר כספים**, ומכיון שלך ישנה ישיבה (ישיבת שם ועבר) לכן אני רוצה לתת לך מעשר מכל הכסף, שנאמר: "ויתן לו מעשר מכל" (שם פסוק כ).

עשר בשביל שתתעשר...

המעשרות הראוי להם, וכן להשפיע להם במועדים השונים מהממון שה' נתן לנו כדי שגם הם יוכלו לשמוח במועד באכילת בשר ודגים וכל מיני מטעמים. **וזאת** משום שבני שבט לוי נבחרו על ידי הקב"ה לעבוד בבית המקדש ואין להם חלק ונחלה בארץ שיוכלו להתפרנס ממנו ככל האדם, לכן על שאר הציבור מוטלת החובה לתמוך בהם ביד רחבה.

בשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א אמר (אמרי נועם, ראה - מאמר א), "וז"ל:

בפרשת ראה נאמר: "השְׁמֵר לָךְ פֶּן תִּעְזֹב אֶת-הַלְוִי כֹל-יְמֵיךָ עַל אֲדַמְתָּךְ" (דברים יב, ט).

בפסוק הזה מצוה אותנו התורה הקדושה לשמח את בני שבט לוי ולתת להם בקביעות את חוק

מעין החכמה

נשמעו, ועם ישראל נכתבו ונחתמו לשנה טובה מלאה ישועה ורחמים... ולכן, הבטחתי לו שהתינוק הראשון שיוולד במשפחתי אקרא על שמו, ולכן נקרא לו - שם.

שם הקטן גדל ונהיה לאילן גדול רב פארוֹת (פארות). מגדולי גדולים בדורו היה, מענקי החסידות וקברניטיה שהאירו את שמי יהדות פולין בימי זהרה ותפארת גדולתה...

13. פרקי דרבי אליעזר (פרק כז).

בשנת תר"ל (בערך) נולד רבי שם לאביו רבי אברהם מרדכי, וביום הברית פנה רבי אברהם מרדכי לסבו הקדוש רבי יצחק אייזק מקאמרנא (בעל יחיכל הברכה) ושאלו איזה שם אתן לתינוק?

ורבי יצחק אייזק סיפר: ראש השנה שהיה השנה, היה סוער, בשמים ממעל התנהלו דיונים, הללו מקטרגים והללו מלמדים זכות...

ונהגה, לפתע הופיע שם בן נח והחל ללמד זכות על עם ישראל, דבריו הקדושים

ישר כמו שעשהו האלקים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם - הרי זה נתקדש קודש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעולם הזה דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים וללויים. הרי דוד אומר: "ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיק גורלי" (תהלים טז, ה).

לפיכך כשהתורה מזהירה: 'השֹׁמֵר לָךְ פֶּן תִּעְזֹב אֶת־הַלְוִי', נכלל באזהרה זו איסור חמור להתעלם ממצוקתם של בני התורה היקרים אשר כל חייהם קודש לה'. ומוטלת חובה קדושה על כל אחד מעם ישראל להתגבר על יצר הקמצנות, לפתוח את לבו ואת ידו ולהעניק לבני תורה חלק מכובד ממה שבירך אותו הקב"ה.

ומוסיף בעל הטורים (דברים יב, יט) שלאחר אזהרת התורה: 'השֹׁמֵר לָךְ פֶּן תִּעְזֹב אֶת־הַלְוִי', ממשיתה התורה ואומרת: "כִּי יִרְחִיב ה' אֱלֹקֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ" (שם פסוק כ), וזאת כדי לרמוז לאדם שכאשר יזכה להשפיע מהממון שה' יתברך נתן לו לבני תורה, לא רק שדבר זה לא יגרום לו חוסר, אלא אדרבה, בזכות זה ה' יתברך ירחיב את גבולו ויזכה אותו לעושר גדול, בבחינת מה שנאמר: "מִתֵּן אֲדָם יִרְחִיב לוֹ" (משלי יח, טז).

דבר זה מתאים למה שנאמר בהמשך פרשת ראה: "עֲשֹׂר תִּעְשֹׂר אֶת כָּל־תְּבוּאֹת יִרְעָךָ" (דברים יד, כב), ופירושו

דבר זה היה נכון בעיקר בזמן שבית המקדש היה קיים ובני שבט לוי היו עובדים בו, אך בזמן הזה שבית המקדש אינו קיים ובני שבט לוי מתפרנסים מגיע כפיהם ככל אדם מישראל, מצוה וחובה זו ממשיתה להתקיים כלפי בני התורה היקרים, המוכנים להקדיש את כל חייהם ללימוד התורה הקדושה, אף שעל ידי כן מתפרנסים הם בדוחק גדול מאוד, וכל כוונתם לגרום נחת רוח לה' יתברך ולהמשיך מלמעלה חן וחסד ורחמים ושמירה מעולה על כלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, והם בחינת 'שבט לוי' של ימינו.

וכן כתב הרמב"ם (הלכות שמיטה ויובל פי"ג הי"ב) בלשון קדשו:

ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביתו עם אחיו? מפני שהובדל לעבוד את ה', לשרתו ולהורות דרכו הישרים ומשפטיו הצדיקים לדבים... לפיכך הובדלו מדרכי העולם, לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם תיל ה'... והוא ברוך הוא זוכה להם.

וממשיך הרמב"ם ואומר (שם הלכה יג):

ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להפדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך

למשה, אמור לישראל: בני, עסקו בתורה ואין אתם מתייראים משום אומה.

ומי שמכל סיבה שהיא אינו זוכה ללמוד תורה במשך כל היום, ובכל זאת רוצה להיות מחובר לתורה הקדושה תמיד ללא הפסקה, ושהתורה הקדושה תגן עליו ועל בני ביתו היקרים הגנה נפלאה מכל פגע - עצתו היא, כפי שנפסק בשולחן ערוך (יו"ד, סימן רמו - סעיף א ובהגה שם) להלכה ולמעשה: **'ומי שאי אפשר לו ללמוד מפני שאינו יודע כלל ללמוד או מפני הטרדות שיש לו, יספיק לאחרים הלומדים ותחשב לו כאילו לומד בעצמו.**

כלומר: על ידי שיחזיק בממונו בני תורה אמיתיים שעוסקים בתורה ביום ובלילה, יחשב לו בשמים כאילו הוא בעצמו עוסק בתורה במשך כל אותו הזמן שבני התורה שהוא מחזיק בכספו עוסקים בה, ואותו לימוד של בני התורה שהוא מחזיק יגן עליו ועל בני ביתו הגנה

חז"ל (תענית ט): 'עשר בשביל שתתעשר'. הוי אומר שנתנית מעשר לצדקה היא סגולה בדוקה ומנוסה לזכות לעשירות גדולה...¹⁴

ובנוסף: עלינו לזכור כי בתוקף גלותנו אין לנו שיעור אלא התורה הקדושה, ורק היא יכולה להגין עלינו מפני המים הזידונים המאיימים לשטוף אותנו. בזכות לימוד התורה הקדושה זוכים עם ישראל לשמירה מעולה מכל הגויים הסובבים אותנו וצמאים לדמנו, ה' יצילנו, כמובא במדרש:¹⁵

'רב הונא בשם רבי בנימין בן לוי אמר: משל למלך שאמר לבנו צא לפרקמטיא. אמר לו: אבא, מתיירא אני בדרך מהלסטים, ובים מפני אפורטין (שודדי ים). מה עשה אביו? נטל מקל וחקקו, ונתן בו קמיע ונתנה לבנו, ואמר לו: יהי המקל הזה בידך ואי אתה מתיירא משום בריה. אף כך אמר הקב"ה

מעין החכמה

סיוע ללומדי תורה שבכך מתרבה התורה בעולם ומתגלה מלכותו תתברך.

וזו ההנהגה שנוהגים בצינור: אם נקי הוא ומקלח הלאה ממשיכים לערות לתוכו בנדיבות וממלאים אותו, וזהו עשר - בשביל שתתעשר.

אבל אם נוצרת בו סתימה ואינו מקלח - מפסיקים למלאותו והוא מתרוקן ומתייבש...

15. ויקרא רבה (פרשה כה - אות א).

14. בספר מעיין השבוע (דברים עמוד שא) לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א, נכתב כך:

בגמרא הקדושה (תענית ט) אמרו: עשר בשביל שתתעשר, וביאר החסיד רבי יוסף יעבץ זצ"ל, מגולי ספרד, שכאשר הבורא יתברך משפיע לאדם יותר מכדי חייו, מתבשר האדם שנבחר להיות כצינור להעברת השפע לעניים ולנוקקים, וכן להיות צינור לגלות את מלכותו יתברך בעולם וזה על ידי

לעשות צל וחופות לבעלי המצוות (נותני צדקה) אצל בני תורה בגן עדן'.

כלומר: בסמוך לחופות שיעשה הקב"ה לבני התורה בגן עדן כשכר על עסקם בתורה, הוא יעשה חופות גם לכל אותם יהודים יקרים שהחזיקו בכספם

נפלאה מפני כל פגע, בבחינת: "עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר" (משלי ג, יח), 'למחזיקים בה' ותמכיה' דייקא (ויקרא רבה, פרשה כה - אות א).¹⁶

וכבר הזכרנו כמה פעמים את דברי המדרש (שם אות ב): 'עתיד הקב"ה

מעין החכמה

הדברים הפלאו, הצמד נראה מאושר בעליל. **הסבא** ידע זאת, והסביר: 'תאר לך עשיר מופלג שהתהפך עליו הגלגל. שטרותיו חוזרים, עסקיו קורסים, נושים מקיפים אותו. ביתו עוקל, אשתו נטשה אותו. אבל האדם כבול לטבע, והוא סר למסעדה לסעוד את לבו. מגישים לו את המעדן שהוא אוהב. הטעם נפלא, הניחוח ערב. האם הוא נהנה? כן, ודאי! האם הוא מאושר? ובכן...

יכול האדם לארוג קרום של אושר, של הסחת הדעת, אבל מבעד לגלד רוחשת הקלחת...

מבין אתה?! לבחור שלפנינו יש בעיות במשפחה, בחברה, בעבודה, כל אלו לא נעלמו עתה. גם ביחסיו עם הנערה אין הוא בטוח, מלא חששות, אכול היסוסים. וגם אם יסיח דעתו לשעה, אין זה אושר. זכור זאת, בני!"

לאחר דקה, הוסיף:

'אדם' אחד מאושר היכרתי. את רבי ישראל מסלנט. שלם היה עם עצמו, שלם עם בוראו. אושרו היה בני מן היסוד, אושר בכל מצוה שקיים, בכל מעשה שעשה.

זכור זאת, בני. אולי פעם תבין...

16. סיפר בנימין זילברברג ז"ל, בימי נעורי הגעתי לשיבת נוברהדוק ושם נפגשתי לראשונה עם דמות הפלאים, האדם הגדול בענקים, ראש הישיבה 'הסבא מנוברהדוק'.

וקורותיה של אותה פגישה הובאה בספר מעיין השבוע (דברים עמוד ערה) לגאון הרב שלום מאיר ולך שליט"א, וז"ל:

עם הגיעו, סיפר, הציג עצמו לפני הסבא, איש השיבה שניחון בלהט עלומים. מיד הזמינו הסבא לצאת עמו לטיול ברחובות העיר. תוך כדי שיחה נינוחה חש שהסבא שואב ממנו את כל נבכי לבו, עומד על אופיו ומגלה כל צפונותיו. גאון אדיר היה בהבנת נפש האדם, וכל משפט שהשמיע היה כשיגור חץ למרכז המטרה. רבים ממשפטים קצרים אלו הובנו רק כעבור עשרות בשנים והרעישוהו, בהיווכחו עד כמה הרחיק הסבא ראות!

בעודם הולכים, סיפר, הבחין בצמד ההולך לפניהם, נער ונערה גויים, השקועים בעולמם, מלהגים ומפטפטים וצוחקים.

בנימין הביט בהם, והסבא ראה שהוא ראה אותם...

פתח ואמר: 'הרואה אתה זוג זה? הסבור אתה שהם מאושרים?! דע לך שהם אומללים!'

שיזכו לו כל אלו שעמלו בתורה, יזכו גם כן אלו שהחזיקו את ידיהם.
ועתה נחזור לכיתה ו' 2...

את אותם בני תורה, ובזכותם הם יכלו לשבת ולעסוק בתורה בלב שמח ופנוי מדאגה. ולאותו מקום עצום בגן עדן

מעשר מפרי האדמה...

על המצוה השמינית, והיא: מצות המילה.

הרב'ה עמד בכיתה, פניו להבים, והמשיך והסביר:

ובנו, יצחק אבינו, קיבל את המצוה התשיעית, והיא מצות המעשר - **להפריש מן התבואה** עשירית לצדקה.

בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון צוה אותו בשש מצוות. ואלו הן: עבודה זרה, ברכת השם, שפיכות דמים, גילוי עריות, גזל ודינים.

ויצחק שנצטוה על כך, רכש קרקע וזרע אותה בתבואה. והקב"ה שלח לו ביבול ברכה עצומה, וכמו שנאמר: **וַיִּזְרַע יִצְחָק בְּאֶרֶץ הַהוּא, וַיִּמְצָא בְשָׂנֵה הַהוּא מֵאָה שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ ה' (שם כו, יב).**

ובנוסף לכך, הקב"ה אסר על האדם וצאצאיו לאכול בשר (דגים, בהמות וחיות)...

איסור זה (של אכילת בשר) עמד בתוקפו במשך 1656 שנה. וכעבור זמן זה התיר הקב"ה לנח ובניו לאכול בשר.

ופירש רש"י: **'מֵאָה שְׁעָרִים** - שאמדה כמה ראויה לעשות ועשתה על אחת שאמדה מאה (והיינו שהשדה הוציאה תבואה פי מאה מן המשוער). **ורבותינו אמרו, אומד זה למעשרות היה.**

ואחר שהתיר להם לאכול בשר, צוה את נח במצוה השביעית, והיא: איסור אכילת אבר מן החי, שנאמר: **"אֵךְ בְּשֵׁר בְּנִפְשׁוֹ דָּמוֹ לֹא תֹאכְלוּ"** (בראשית ט, ד).

השנים המשיכו לחלוף. ובשנת 2185 לבריאת העולם הוצרך יעקב אבינו לברוח לחרן...

כעבור מאות שנים, בהיות אברהם אבינו בן 99, צוה אותו

וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך!

להתגלות אליו, אך מכיון שבאותה שעה לא היה יעקב אבינו נשוי, **לא היתה אפשרות להתגלות עליו בהקיץ שהרי אין השכינה נגלית בהקיץ על מי שאינו נשוי,**

בדרכו לחרן התעכב יעקב אבינו בבית אל והתפלל שם. ולאחר מכן רצה להמשיך בדרכו לחרן, אולם הקדוש ברוך הוא מנע זאת ממנו, מפני שרצה

פרשת לך לך - וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך!

דוד המלך אמר בספרו: "ימי שנותי בנו בהם שבעים שנה" (תהלים צ, י), והיינו שזמן החיים הממוצע של בני האדם הוא שבעים שנה. והנה אם נחלק את המספר שבעים לחמש נקבל ארבע עשרה.

ויעקב אבינו **עבד את בוראו בסוד 'החומש'**. שהרי למד תורה בבית מדרשם של שם ועבר במשך ארבע עשרה שנה רצופות, ללא שום הסח הדעת.

ואחר כך עבד בשביל קיום מצות 'פרו ורבו' ארבע עשרה שנה.

וכשזכה וכספו וזהבו רבו כחול, הפריש ממנו חומש, שהרי כך אמר: 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך'.

נמצא, שהקדיש יעקב חומש מימי החיים ללימוד התורה, וחומש למען קיום מצות פרו ורבו, וגם מכספו נתן חומש.

זהו שנאמר בנביא: "תתן אמת ליעקב" (מיכה ז, כ), 'אמת' - ראשי תיבות: אשה, ממון, תורה.

והגה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א כתב¹⁸ שגם מבניו הפריש יעקב אבינו חומש, והם: לוי ויששכר (שהרי חומש מ-12 ילדים זה 2 שלמים).

לפיכך השקיע הקדוש ברוך הוא את השמש שעתים לפני הזמן הראוי, וחושך אפל, עבה וסמיך מילא את היקום...

יעקב אבינו שראה כך, הוצרך לפרוש למנוחת לילה... ובחלומו הוא זכה וראה מראות אלקים: "ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עלים וירדים בו. והנה ה' נצב עליו ויאמר..." (בראשית כח, יב-יג)...

וכשהקיץ משנתו נדר "נדר לאמר אם ה'יה אלקים עמדי ושמרני בדרך הנה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש... וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך" (שם פסוקים כ-כב).

יעקב אבינו קיבל על עצמו שמכל אשר יתן לו ה' יתברך הוא יפריש מעשר ועוד מעשר, והיינו 20 אחוז. ובלשון חז"ל הסכום הזה נקרא 'חומש'.

ובספר ומתוק האור (בראשית - ב עמוד שלו) לגה"צ רבי שלמה לוונשטיין שליט"א, ביאר את המילים: 'וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך', וז"ל:

בספר יטיוול בפרדס¹⁷ כתב כך:

17. חלק הרמז (עמוד סט) להגה"ק רבי חיים, אחיו של המהר"ל מפראג.
18. מראית העין (כתובות מט: ד"ה מאי קראה).

פרשת לך לך - שאלה שיצרה חלל פנוי

שאלה שיצרה חלל פנוי...

יצחק סבור שהוא מדקדק במצוות, ולכן אהב אותו, וכמו שנאמר: "וַיֵּאָהֵב יִצְחָק אֶת-עֵשָׂו כִּי צִיד בְּפִיו" (בראשית כה, כח).

והנה, לכאורה, בהסתכלות פשוטה היינו חושבים שעשיו רצה גם הוא להמשיך בעבודה הקדושה של האבות, עבודת המעשרות, וגם הוא רצה להוסיף עוד פרט בעבודת המעשרות, ולכן רצה להפריש מעשרות מן המלח ומן התבן.

ואם כן מדוע החליטו רבותינו הקדושים ואמרו: שעשיו לא התכוין לכך ברצינות, אלא רק רצה לצוד את אביו. ועוד יותר מדוע כינו אותו בשם 'רמאי', ולא כינו אותו בשם אחר כמו 'חנפן' או 'שקרן' וכו'...

עיניו של המלמד פלבלו במבוכה. ולפתע נשמע קולו של הצלצול הגואל... 'מוישליה עכשיו מאוחר, יום הלימודים הסתיים, בעזרת השם מחר אשיב לך תשובה'.

שורש הכל - חטא עץ הדעת

החל לבכות ולהתחנן להשם יתברך שיאיר את עיניו במאור התורה.

בסיום התפילה ניגש לספריה ושלף ממנה ספר והסתכל בו, הספר היה ספר דן ידין למקובל האלקי רבי

המלמד המשיך בדבריו ואמר: עתה לאחר כל ההקדמה הארוכה הזו שלמדנו אנו מבינים שהעבודה שהיתה משותפת לכל האבות הקדושים היתה עבודת המעשרות.

ולמדנו עוד שכל אחד מהאבות הוסיף עוד פרט בעבודת המעשרות. אברהם הפריש **מעשר כספים**, יצחק הפריש **מעשר תבואה**, ויעקב הפריש **מעשר מכל אשר נתן לו ה'**, והוסיף יותר מאבותיו שהפריש מנכסיו פעמיים מעשר (בהמשך השיחה יבואר מדוע).

יד קטנה וצנומה הורמה מירכתי הכיתה. 'כן מוישליה'.

'ברשת תולדות' - פתח מוישליה ושאל - 'נאמר שעשיו היה איש יודע ציד, וביארו רבותינו הקדושים שהיה יודע לצוד ולרמות את אביו בפיו ושאלו: אבא, האיד מעשרין את המלח ואת התבן? ומכיון שכך היה

המלמד יצא מן הכיתה ומצחו חרוש קמטים 'הבטחתי להשיב למוישליה תשובה, ואני לא יודע אפילו היכן לחפש'.

וכשהגיע בתפילת העמידה (של תפילת ערבית) לברכת 'אתה חונן'

האשה הגיבה ישר לדברי הבלע: 'חלילה, מכל עצי הגן מותר לנו לאכול, ורק מעץ אחד אסור לנו לאכול ממנו, ולא לגעת בו - 'ותאמר האשה אל-הנחש מפרי עץ הגן נאכל. ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלקים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן-תמתו' (בראשית ג, ב-ג)...

צחוק גם וצורם נשמע לפתע. 'את אומרת שמי שנוגע בעץ הדעת ימות?! בואי תראי בעצמך איך אני מנער את העץ הזה ושום דבר לא קורה לי!'

הנחש ניגש לעץ והחל לנענע אותו, ובתגובה החל העץ לצווח, 'רבונו של עולם, אנא, "אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני" (תהלים לו, יב) - 'אל תבואני רגל גאווה ויד' ראשי תיבות אתרו"ג.

האשה ראתה שהנחש נדנד את העץ ולא קרה לו כלום, והתפתתה לאכול ממנו ולאחר מכן נתנה גם לבעלה לאכול...

ועל ידי חטא עץ הדעת נפגמה כל הבריאה כולה...

שמשון מאוסטרופולי זיע"א, 19 וכך נכתב בו (מאמר יב - ד"ה ובזכות המעשר, וראה בהערה):

ביום הששי של הבריאה ברא הקב"ה את האדם, הכניסו לגן עדן וציוה אותו: מכל עץ הגן אכול תאכל, אך מעץ הדעת אל תאכל!

אדם הראשון הסתכל על עץ הדעת וראה שהוא עץ האתרוג, עץ שהוא טוב למאכל ותאוה לעינים, ופחד שמא אשתו תתפתה לאכול ממנו, ולכן החליט להוסיף על ציוויו של הקב"ה (שאסר לאכול מעץ הדעת) ואמר לה: הקב"ה ציוה אותנו לא לגעת כלל בעץ הדעת - עץ האתרוג!

הנחש עמד בצד והאזין לדו שיח שהתקיים בין אדם לאשתו, וכששמע את דבריו של האדם לאשתו שפשף את ידיו בהנאה: 'הוא הגיש לי את 'הפצצה' על מגש של כסף...

הנחש ניגש אל האשה ואמר בקול מעורר רחמים: 'מסכנים שכמותכם, כל כך הרבה פירות נפלאים צומחים כאן ואסור לכם לאכול מהם'...

מעין החכמה

עמו יחד. ובנוסף העתקנו מספרו ניצוצי שמשון - מהדורא חדשה (תולדות ד"ה ויגדלו הנערים).

19. הספר הזה הוא פירוש לספר קרניים שחיבר המקובל האלקי רבי אהרן מקרדינא זיע"א, ומודפס

פרשת לך לך - המלכות נפגמה והטומאה התגברה

המלכות נפגמה והטומאה התגברה...

וכך חלפו על העולם 1948 שנה בהם הוא בוסס בטומאתו.

ואז הפציע אורו של אברהם אבינו בעולם והוא החל לתקן את חטאו של אדם הראשון, והקב"ה גילה לו שיש כח על ידי קיום מצות מעשר לתקן את השם שנפגם יר"ת'. ולכן 'מעשר' בגימטריא יר"ת'.

אברהם אבינו היה האדם הראשון שהפריש את המעשר.

ולאחר מכן המשיך יצחק אבינו בתיקון השם יר"ת', והפריש גם הוא מעשר.²⁰

ובהיות יצחק בן 60 שנה נולדו לו תאומים, ויקרא את הראשון עשיו ואת השני יעקב...

כידוע, אחד משמותיו הקדושים של הקב"ה נקרא שם ע"ב, ויש בשם הזה 216 (גבורה) אותיות.

וביתר פירוט הוא מתחלק ל-72 (ע"ב) שמות כאשר כל שם הוא בן שלש אותיות.

והנה, השם ה-27 הוא השם יר"ת והוא בגימטריא אתרו"ג, ובשעה שאכל אדם הראשון מעץ הדעת פגם בשם הזה.

ובנוסף לפגם שנוצר בשם הזה, הגביר בחטאו את קליפת 'מחלת'. ולכן נתדבקו בו כל הקליפות כל הק"ל שנים שפירש מאשתו כנודע'.

עשיו סוד הנחש

ומצאנו לאחד מרבותינו הראשונים הרב מנחם הציוני²¹ שכתב, וזתו"ד: **כאשר נולד עשיו ראו שעל ירכו חקוקה דמות נחש, וזה הוראה שהוא המשך נחש הקדמוני.**

וכך מתוארת לידתם: "וַיֵּצֵא הָרְאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי כְּלוֹ פְּאֵדָתָהּ שְׁעָר וַיִּקְרָאוּ שְׁמוֹ עֶשָׂו. וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אַחִיו וַיִּדּוּ אֶחְזָת בְּעֵקֶב עֶשָׂו וַיִּקְרָא שְׁמוֹ יַעֲקֹב" (בראשית כה, כה)...

מעין החכמה

יצח"ק יעק"ב גימטריא כ"ח יר"ת, כי תיקנו כח השם הזה.

וזה סוד: 'זוזכר חסדי אבות' סופי תיבות יר"ת'... עייש מה שהאר"ך.

21. בספרו ציוני פרשת תולדות (ד"ה ויצא הראשון אדמוני).

20. כתב הגה"ק רבי אליעזר פישל מסטריזוב זע"א בספרו מדרש לפירושים (עמוד קטו - ד"ה עוד אמרו המקובלים), וז"ל:

הנה נודע שאבות העולם הם המתקנים חטא אדם הראשון, וזה סוד לדעתי אברה"ם

חייבים במעשרות נוכל לתקן את שם ב"ן. שהרי במילה מלח ישנן שלש אותיות, ואפשר להוציא מעשר משתי האותיות הראשונות מ' ל' (ואות ה היא פחות מעשר ואי אפשר להוציא ממנה מעשר).

ובמילה תבן ישנן שתי אותיות שאפשר להוציא מהן מעשר והן: ת' נ'.

ואם ניקח מעשר מהארבע האותיות הללו: מ' ל' ת' נ', יצא לנו בדיוק 22,52 ועל ידי כך, על ידי מצות המעשר במלח ותבן, נתקן את השם ב"ן, ונוסיף כח בשם יר"ת.

ואם אתה מסכים עמי שצריך להפריש מעשר מן המלח ומן התבן, למד אותי האיך אפשר 'לפעול בתחתון ולתקן בעליון', למד אותי איך אפשר על ידי מעשה גשמי להמשיך רוחניות?

ואביו יצחק התמלא בשמחה: אשרי שיש לי בן שדואג כל כך לתיקון השכינה...

השנים חלפו במהירות וכח הנחש שהיה טמון בעשיו החל להתגלות... וכמו שנאמר: 'וַיִּגְדְּלוּ הַנְּעָרִים וַיְהִי עֲשׂוֹ אִישׁ יָדָע צִיד אִישׁ שֹׁדֵה' (שם פסוק כז)... ופירש התרגום יונתן: 'והוה עשו גבר נחשירכין' (נחשירכין - נחש על ירכו).

עשיו ראה את אביו מפריש מעשרות, כשבכל הפרשה והפרשה, הוא הולך ומתקן את השם הקדוש יר"ת'. ועשיו נכנס ללחץ...

וחיפש עצה כיצד הוא יצליח 'לטרפד' את מהלך התיקון. ואז עלה במוחו רעיון...

הוא ניגש לאביו ואמר לו: אבא, סוד האתרוג הוא בסוד ספירת המלכות ('עטרת היסוד'), וכידוע בספירת המלכות מאיר שם ב"ן (כזה: יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה).

ויש לי רעיון. הרי אתה אבא 'פוסק הדור', ואם תפסוק שגם תבן ומלח

אל תסתכל בקנקן אלא בתוכו

ואז, עשיו היה מפריש מהם מעשר, אך הוא לא היה משתמש כלל באותיות המעשר, אלא להיפך, הוא היה משתמש באותיות שנותרו אחר המעשר.

והנה 'מלח' 'תבן' בגימטריא 530, ואם תוריד מהם 52 (שזה סכום המעשר)

הקב"ה גילה לחכמי ישראל שכוונתו של עשיו היתה בדיוק להיפך, כוונתו היתה להגביר את כח הטומאה בעולם.

כל מטרתו היתה, שיצחק אביו יפסוק שמלח ותבן חייבים במעשרות, ועל ידי כך יפסקו כן גם בשמים.

מעין החכמה

22. מעשר ממי זה 4, מעשר מלי זה 3, מעשר מתי זה 40, מעשר מני זה 5, הרי בדיוק 52.

פרשת לך לך - שישאר בבית המדרש זה טוב!

אחד, ובאמת כוונתו היתה לדבר אחר.

ישאר לנו 478, שזה בדיוק הגימטריא 'מחלת'!

וסיים רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א את דבריו וכתב: 'ויש בזה סודות גדולות נפלאות באלה הדברים. והאל הקדוש יכפר בעדנו'...

עשיו רצה להדביק את אביו בקליפה הנוראה - קליפת מחלת!
וזו היתה רמאותו של עשיו, שמדבריו היה מובן שהוא מתכוין לדבר

שישאר בבית המדרש זה טוב!

ויעקב יצא לדרך...

תוכניתו של עשיו לא יצאה לפועל, ייצחק המשיך להפריש פעם אחר פעם. ועשיו חרק שיניים בעצבים...

עשיו תלש את שערות גופו: 'אוף! אוף! עוד אחד מצטרף לעבודת המעשרות! בסוף הדתיים הללו יהרגו אותי!'

אך לפחות בדבר אחד הוא התנחם: יעקב אחי יושב בבית המדרש ועוסק בתורה יומם ולילה, וגם את ארוחותיו מביאים לו לשם אחרי הפרשת תרומות ומעשרות.

והוא חיפש דרך למנוע מאור הקדושה להתפשט...

לפחות יעקב לא עוסק בהפרשת מעשר!

ומכיון שהוא כל כך רצה, הוא מצא!

וכך נאמר: "וַיִּלֶךְ עֶשָׂו אֶל-יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח אֶת מַחְלַת בֵּת יִשְׁמָעֵאל בֶּן-אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבִיּוֹת עַל נַפְשׁוֹ לֹא אִשָּׁה" (שם פסוק ט).

כל זמן שיעקב נמצא בבית מדרש זה מצויין! שימשיך להיות שם כל החיים!

וכך ביאר רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א:

אך, לחרדתו של עשיו, כשהגיע יעקב לגיל 63, קרא לו אביו יצחק וציוה אותו: "קום לך פְּדִנָה אֲרָם בֵּיתָה בְּתוֹאֵל אֲבִי אִמָּךָ וְקַח לָךְ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לְבָן אֲחֵי אִמָּךָ" (בראשית כח, ב).

עשיו לא התייאש מתוכניתו הראשונה להפריש מעשר מן המלח והתבן ולהשתמש בשארית. ומכיון שראה שעל ידי מעשר הוא לא יצליח (שהרי הם פטורים מהמעשרות), מצא דרך לכך על ידי נישואיו לנכדתו של אברהם אבינו!

ואני מברך אותך, שארץ ישראל תהיה שלך: "וַיִּתֵּן לָךְ אֶת-בְּרַכַּת אַבְרָהָם לָךְ וְלִזְרַעְךָ אֲתָךְ לְרִשְׁתָּךְ אֶת-אֲרָץ מִגְרִיד אֲשֶׁר נָתַן אֱלֹקִים לְאַבְרָהָם" (שם פסוק ד)...

והוא התחתן עם מִחְלַת בַּת יִשְׁמָעֵאל, **ובאמת** הוא הצליח בכך, וכמו שכתב מ'לח' הוא השורש של מִחְלַת, ויִשְׁמָעֵאל (עם הכולל) גימטריא 'תבן'...
רש"י הקדוש (שם) על הנישואין הללו: **'הוסיף רשעה על רשעתו'...**

המלחמה הולכת ומתגברת!...

ולפני שנמשיך נעצור לרגע...
עד עתה התבאר שעל ידי חטא עץ הדעת נגרם פגם בשם 'יר"ת', ועל ידי מצות המעשר מתקנים את זה.

וגם כיום כאשר מקיימים מצות מעשר כראוי זוכים לתקן את חטא עץ הדעת. ובנוסף, כתב בספר קרניים (מאמר יב):

'ובזכות' המעשר שישראל נותנים... דוחים הקליפות בסוד השם 'יר"ת'. ובסוד 1540 רקיעים המשפיעים ברכה להנותן, בסודו מרומז זה (פירוש, המילים 'עֶשֶׂר תְּעַשֵׂר' בגימטריא 1540).

בגיל 63 נצטוה יעקב מאביו ללכת לחרן ולשאת אשה. אך הוא הרגיש שעדיין הוא לא מוכן, ולכן הלך והטמין עצמו בבית המדרש 14 שנה.

ובסופם, בהיותו בן 77 יצא מבית המדרש והחל לצעוד לחרן...

וכשהגיע לבית אל ראה את הטומאה שהתגברה בעולם, והבין שמעשר אחד כבר לא יספיק, ולכן קיבל על עצמו: **"וְכַל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֶשֶׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לְךָ"** (בראשית כח, כב).

אני אוציא פעמיים מעשר, כדי לזרוז את תיקון השם 'יר"ת'.²³

מעין החכמה

"אֲשִׁרִי" שָׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ (שם פסוק ה) דייקא, שהוא עיקר המתקן.

ולפיכך אמר יעקב: **"וְכַל אֲשֶׁר תִּתֶּן לִי עֶשֶׂר אֲעִשְׂרֶנּוּ לְךָ"** (בראשית כח, כב) - 'לי עֶשֶׂר' גימטריא 'יר"ת', אך מפני שלא קיים הנדר תיכף, לכן **"וַיֹּאבֶק אִישׁ עֲמוּוֹ"** (שם לב, כה), כנודע ממדרש רבי תנחומא (וישלח אות ח), והיינו מפני כי התגברות החיצונים הכל הוא מפני חטא אדם הראשון, וזה סוד: **"כּוֹנֵן בְּחִצּוֹ עַל יַתְרִי"** (תהלים יא, ב), והבן.

23. כתב הגה"ק רבי אליעזר פישל מסטריזוב זיע"א בספרו מדרש לפירושים (עמוד קטו - ד"ה עוד אמרו המקובלים), וז"ל: וזהו לדעתי רמז בכתובים:

"אֵל תִּבְטְחוּ בַּנְּדִיבִים בְּבֶן-אֲדָם" (תהלים קמו, א, דייקא, **"שִׁאֵין לוֹ תְשׁוּעָה"** (שם), שגרם מיתה לעולם.

"תִּצַּא רֹחוֹ יִשָּׁב" (שם פסוק ז), ראשי תיבות 'יר"תי' שבו פגם אדם הראשון וגרם מיתה...

פרשת לך לך - כחו של הס"מ התגבר

ופסק עוד שאם ברצונו להפריש מנכסיו חומש לצדקה, יפריש את החומש בשני חלקים. בפעם הראשונה יפריש מעשר ויאמר זה 'מעשר', ואחר כך יפריש שוב מעשר ויאמר זה 'מעשר'. וכל זה כדי שלא להפסיד את המעלה הגדולה של המעשר.²⁴

ונחזור ליעקב אבינו...

כחו של הס"מ התגבר...

הָאִישׁ מָאֵד מָאֵד וְיֵהִי לוֹ צֶאֱן רַבּוֹת וּשְׂפָחוֹת
וְעִבְדִּים וְגַמְלִים וְחִמְרִים" (בראשית ל, מג)...
אך משום מה יעקב אבינו שכח
להפריש מנכסיו מעשר...²⁵

ועל פי זה פסק הגה"ק רבי ישראל מאיר מראדין זיע"א בספרו אהבת חסד (חלק שני, פרק יט - אות ג), שיש ענין גדול להפריש בדיוק מעשר. ואם ברצונו להפריש יותר מן מעשר (ופחות חומש) יפריש עשירית ויאמר זה למעשר, ואת שאר הכסף יתן בתור צדקה.

יעקב אבינו הגיע לביתו של לבן ושהה שם עשרים שנה, כשבסיומום הוא זכה לצאת מביתו של לבן כשהוא עשיר גדול ומוצלח בכל. וכמו שנאמר: "וַיִּפְרֹץ

מעין החכמה

ומדלא רמז הכתוב, שיתן פעם אחת חומש, **משמע דטוב יותר שיפריש שתי פעמים מעשר**. כי מעשר רומז לסוד גדול, כמו שכתבו הספרים, ועל כן מהנכון שלא לערב ענייניו.

אחר כך מצאתי, שכך כתב ב'ברכי יוסף' (סימן רמט - סעיף א). [ומכל מקום, מי שירצה ליתן יותר ממעשר, וחומש אינו יכול ליתן, גם כן הרשות בידו, עיין ב'פתחי תשובה'. **ויותר טוב שיפריש מעשר בצמצום**, כי כתבו הספרים דאלף ומאה (צריך לומר: 1540) רקיעין ניוזנין בזכות מעשר, **והיותר יתן בתורת צדקה בעלמא**]...

25. וכך נכתב בספר אמרי נועם (מטות - מאמר א) לאבא מארי עטי"ר רבינו יורם מיכאל אברגיל זיע"א:

יעקב אבינו שכח לקיים את נדרו ולעשר מממונו הרב מעשר לה', ומשום כך

24. וזה לשונו של הספר אהבת חסד:

ודע עוד, כי מדת מעשר הוא להנוהג בצדקה במדה בינונית, אבל הרוצה להתנהג בעין יפה, צריך להפריש מנכסיו אחד מחמשה. ואסמכו חז"ל אקרא, דכתיב: "וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֵּן לִי עֵשֶׂר אֲעֲשֶׂרְנוּ לְךָ" (בראשית כח, כב), שתי פעמים מעשר עולה חומש.

והנהגה בזה יהיה גם כן כמ"ל: פעם ראשונה מהקרו, ומכאן ואילך מהריוח שיזדמן לו. ואופן החלוקה של מדת חומש, מהנכון לחלקם לחצאין באופן זה: היינו, מעשר אחד לבעלי תורה, כי הוא דומיא דמעשר ראשון הניתן לכהנים ולויים למען יחזקו בתורת ה', כדכתיב בקרא (דברי הימים ב לא, ד), ומעשר שני לשאר צרכי מצוה. וכעין זה מצאתי בשיטה מקובצת² (כתובות ג.) בשם הרב המעילי ז"ל, עיין שם.

טוב, מקודם התפללנו ערבית ועכשיו הגיע זמן תפילת שחרית...

וכשהגיע לברכת 'חונן הדעת' (שבתפילת שחרית) נעמד

כהלום רעם. רגע! הבטחתי למוישליה תשובה, ואיך אפשר להסביר לילד בכיתה ו' תשובה כזו...

והשאלה נותרה מרחפת בחלל...²⁶

ומכיון שהוא שכח לעשר, לכן התגבר בחזרה כחם של כחות הטומאה

והם החלו להיאבק עם יעקב אבינו: "וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבָדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר" (שם לב, כה)...

קרני שחר ראשונות חדרו מבעד לחלון, המלמד הרים עיניו בתמיהה: לאן נעלם הלילה? רק לפני רגע הוא היה פה?...

מעין החכמה

קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנְרָאָה אֱלֹהֵי בְּרַחֲמָיִם מִפְּנֵי עֲשׂוֹ אֶחָיד" (שם לה, א). 'אמר לו הקב"ה: לא הגיעוך הצרות האלו אלא על שאחרת את נדרך. אם אתה מבקש שלא תגיעך עוד צרה קום עלה בית אל ועשה שם מזבח לאותו מקום שנדרת לי שם נדר'...

26. ונסיים בסיפור

סיפור הגאון רבי יצחק דוב בר הירש זיע"א (אמונת צדיקים - עמוד 51), וז"ל: בכפר הסמוך לעיר טשרנוביל גר יהודי עשיר ושמר רבי יצחק מקאהראדא. והיה רבי יצחק איש ירא אלקים, ותלמיד חכם גדול, אך מעל כל מעלותיו התנוססה לתפארת מדת פזרותו - ידו היתה פתוחה לכל. כל עני שהגיע אליו או הזדמן בדרכו קיבל מתת יד נדיבה, ובנוסף לכך ביתו היה פתוח לרווחה - כביתו של אברהם אבינו.

צדקתו ופזרותו מילאו את הארץ... אך, עם כל מעלותיו, שטות אחת היתה תקועה בלבו...

בעיר טשרנוביל הסמוכה התגורר הגאון הקדוש והנורא רבי מנחם נחום, וקדושתו מילאה את הארץ.

החלו לבוא עליו צרות קשות ורעות בזו אחר זו, כמובא במדרש (רבי נתנומא - וישלח אות n):

מתחילה הביא עליו הקב"ה את עשיו אחיו וארבע מאות איש עמו בכדי להורגו, וכדי להציל את חייו הוצרך יעקב לתת לעשיו את כל אותו הזרון הגדול - "עֲזִים מְאֹתִים וְתִישִׁים עֲשָׂרִים רְחֵלִים מְאֹתִים וְאֵילִים עֲשָׂרִים. גְּמָלִים מִיִּנְיֹקוֹת וּבְנֵיהֶם שְׁלֹשִׁים פְּרוֹת אַרְבָּעִים וּפְרִים עֲשָׂרָה אֶתְנֵת עֲשָׂרִים וְעִרְס עֲשָׂרָה" (בראשית לב, טו-יז), ובזה לקה יעקב על איחור נדרו בממונו.

ומשלא הרגיש בדבר, הביא עליו הקב"ה את אותו מלאך, שרו של עשיו, שנלחם אתו כל הלילה עד שלבסוף פצע את רגלו ועשאו צולע, ובזה לקה יעקב גם בגופו. ומשעדיין לא הרגיש בדבר, הביא עליו הקב"ה את צרת דינה בתו שנלקחה על ידי שכם בן חמור הערל והתענתה תחת ידו, ובזה לקה יעקב גם בילדיו. ומשגם לאחר כל אלו עדיין לא הרגיש בדבר, כבר הלקהו הקב"ה בנפשות, ומתה רחל אשתו בעת לְדָתָהּ.

ואז אמר הקב"ה: 'עד מתי יהא הצדיק הזה לוקה ואינו מרגיש באיזה חטא לוקה?!' הריני מודיעו, שנאמר: "וַיֵּאמֶר אֱלֹקִים אֶל יַעֲקֹב

פרשת לך לך - כחו של הס"מ התגבר

מיליארדי מלאכי זכות, לבנים, זכים ובהירים ליוו את נשמתו למקום המשפט... רעש גדול התעורר בשמים: מזמן לא פגשנו בעל צדקה כמוהו...

אחר שדנו בשמים, הודיעו לו: אשריך שזכית לרחם על עניים ומסכנים, אשריך שהיית אב ליתום ומחסה לאלמנה, אשריך על הצדקה והכנסת אורחים...

אך, עם כל זכויותיך, אין מקומך בן עדין! בגלל הצער שגרמת לרבי מנחם נחום!

אמנם, מכיון שההנהגה כאן בשמים היא: מדה כנגד מדה, לכן כמו שאתה - כל ימי חיך - ריחמת על המסכנים, גם אנו נרחם על מסכן כמך, וניתן לך הזדמנות...

לך לרבי מנחם נחום ובקש ממנו סליחה, ואם הוא יסלח לך נכניס אותך לגן עדן.

לילה, רבי מנחם נחום ישב בחדרו ועסק בתורה, ולפתע התמלא החדר אור, נשמתו של רבי יצחק הגיעה לבושה בלבוש צדקה מאירים ומזהירים...

רבי יצחק סיפר לרבי מנחם נחום מה קרה בשמים.

ורבי מנחם נחום אמר: ספר לי את כל המעשים הרעים שעשית להכעיסני. ורבי יצחק החל לספר, ועל כל מעשה הגיב רבי מנחם נחום ואמר: אני מוחל לך.

ואז, סיפר רבי יצחק, על מה שעשה לבתו, שנעל אותה בבית עם קצין רוסי, כדי שיצא עליה שם רע.

רבי מנחם נחום הביט בו בעיניו הטובות ואמר: אתה ציערת את בתי, ואתה

רבי יצחק העשיר, לא יכל לסבול אותו. ובכל הזדמנות הציק לרבי מנחם נחום, יזם צרות וגרם לתקלות רבות... ורבי מנחם נחום קיבל הכל באהבה...

רבי יצחק הסתובב בביתו נסער: מתי אני כבר אצליח למוטט את רבי מנחם נחום?! ואז, צץ בלבו רעיון...

הוא קרא למשרתת שלו ושיתף אותה בתוכנית...

בתו של רבי מנחם נחום היתה צועדת בכל יום מבית אביה במסלול קבוע, בעודה הולכת פגשה אותה המשרתת של רבי יצחק, וביקשה ממנה: את יכולה לעזור לי לסחוב את הסלים לבית הסמוך?

בתו של רבי מנחם נחום הסכימה בשמחה. כשהגיעו אל הבית, המשרתת פתחה את הדלת, דחפה את בתו של רבי מנחם נחום ונעלה עליה...

בתו של רבי מנחם נחום מצאה עצמה עומדת באמצע בית זר, לשמע הרעש יצא קצין רוסי מהחדר הסמוך... הדם אזל מפניה, ופניה חוורו...

הקב"ה ריחם על רבי מנחם נחום ובתו הצדקת... ולפתע, נשמעו דפיקות בדלת, וקבוצת חיילים הגיעו להתייעץ עם הקצין, ובתו של רבי מנחם נחום ניצלה את ההזדמנות ונסה על נפשה...

הבת הגיעה לבית אביה והתמוטטה על הספה... ימים רבים חלפו עד שהתאוששה...

רבי יצחק, קלט מה שעשה, וקצת פחד, וכדי להגין על עצמו, הלך ושקל את עצמו, וחילק צדקה לעניים כמשקל גופו...

חלפו כמה שנים, רבי יצחק נפטר והגיע לשמים...

מסילות אל הנפש

פרשת לך לך - העולה מן האמור להלכה ולמעשה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

ב. בזמן הזה שבית המקדש אינו קיים ובני שבט לוי מתפרנסים מיגיע כפיהם ככל אדם מישראל, **מצוה וחובה זו ממשיכה להתקיים כלפי בני התורה היקרים**, המוכנים להקדיש את כל חייהם ללימוד התורה הקדושה, אף שעל ידי כן מתפרנסים הם בדוחק גדול מאוד, וכל כוונתם לגרום נחת רוח לה' יתברך ולהמשיך מלמעלה חן וחסד ורחמים ושמירה מעולה על כלל ישראל בכל מקומות מושבותיהם, והם בחינת 'שבט לוי' של ימינו.

א. התורה הקדושה מצוה אותנו לשמח את בני שבט לוי ולתת להם בקביעות את חוק המעשרות הראוי להם, ולהשפיע להם במועדים השונים מהממון שה' נתן לנו כדי שגם הם יוכלו לשמוח במועד.

משום שבני שבט לוי נבחרו על ידי הקב"ה לעבוד בבית המקדש ואין להם חלק ונחלה בארץ שיוכלו להתפרנס ממנו ככל האדם, לכן על שאר הציבור מוטלת החובה לתמוך בהם ביד רחבה.

מעין החכמה

הילד גדל, והתברר שהוא שוטה מוחלט, ובנוסף לכך היתה לו מחלת עור קשה מאוד...

כל יום היה הילד הזה חוזר עם מכות וחבורות, מילדים שאהבו להתעלל בו, מעמודי תאורה שהיה נתקל בהם, מכלבים שנשכו אותו...

בלילות היה הילד בוכה ומיילל על משכבו...

יום אחד ניגשה בתו של רבי מנחם נחום לאביה ואמרה לו: אבא, רחמנות על הילד הזה, איך אפשר לעזור לו?

ואז, גילה לה אביה שהילד הזה הוא גלגולו של רבי יצחק.

הבת הזדעזעה וצעקה: אני מוחלת לו מחילה גמורה!

ובחוף, הילד שעמד ליד לול התרנגולים, נפל והתמוטט... ההלויה היתה באותו יום. ורבי יצחק הגיע למקומו בשלום...

צריך לבקש ממנה מחילה. אם היא תמחול לך - הרי טוב, ואם לאו - לא אוכל לעזור לך.

בתו של רבי מנחם נחום ישבה בחדרה, ורבי יצחק התגלה אליה וביקש ממנה מחילה. והיא לא הסכימה למחול!

כמה שבכה והתחנן, היא סירבה למחול!

ורבי יצחק הוצרך לחזור בגלגול!

ימים ספורים חלפו מאז, וחנה שהתאלמנה מבעלה חודש אחרי הנישואין, כרעה ללדת.

מלאך חבלה עמד ליד מטת היולדת ובידו נשמתו של רבי יצחק, וכשנולד בן לחנה הכניס המלאך את נשמת רבי יצחק לתוך הוולד...

חלפו כמה ימים, חנה לא הרגישה טוב, מצבה הסתבך והיא נפטרה.

רבי מנחם נחום שידע את כל המהלך לקח את היתום וגידלו בביתו...

כאילו הוא בעצמו עוסק בתורה במשך כל אותו הזמן שבני התורה שהוא מחזיק בכספו עוסקים בה, ואותו לימוד של בני התורה שהוא מחזיק יגן עליו ועל בני ביתו הגנה נפלאה מפני כל פגע.

ו. עלינו לדעת שכאשר הבורא יתברך משפיע לאדם ממון יותר מכדי הצורך למחייתו, בכך הוא מתבשר משמים שהוא נבחר להיות כצינור להעברת השפע לעניים ולבזקקים, וכן להיות צינור לגלות את מלכותו יתברך בעולם וזה על ידי סיוע ללומדי תורה שבכך מתרבה התורה בעולם ומתגלה מלכותו תתברך.

וזו ההנהגה שנוהגים בצינור: אם נקי הוא ומקלח הלאה ממשיכים לערות לתוכו בנדיבות וממלאים אותו, אבל אם נוצרת בו סתימה ואינו מקלח - מפסיקים למלאותו והוא מתרוקן ומתייבש.

ז. יש ענין גדול להפריש מעשר כספים. ואם ברצונו להפריש יותר מן מעשר (ופחות חומש) יפריש עשירית ויאמר זה למעשר, ואת שאר הכסף יתן בתור צדקה. וכן אם ברצונו להפריש מנכסיו חומש לצדקה, יפריש את החומש בשני חלקים. בפעם הראשונה יפריש מעשר ויאמר זה 'מעשר', ואחר כך יפריש שוב מעשר ויאמר זה 'מעשר'. וכל זה כדי שלא להפסיד את המעלה הגדולה של המעשר.

ג. לפיכך התורה מזהירה אותנו באיסור חמור להתעלם ממצותם של בני התורה היקרים אשר כל חייהם קודש לה'. **ומוטלת חובה קדושה על כל אחד מעם ישראל להתגבר על יצר הקמצנות, לפתוח את לבו ואת ידו ולהעניק לבני תורה חלק מכוונת ממה שבירך אותו הקב"ה.**

ד. התורה מבטיחה לאדם, שכאשר הוא זוכה להשפיע מהממון שה' יתברך נתן לו לבני תורה, לא רק שדבר זה לא יגרום לו חוסר, אלא אדרבה, בזכות זה ה' יתברך ירחיב את גבולו ויזכה אותו לעושר גדול. ונתינת מעשר לצדקה היא סגולה בדוקה ומנוסה לזכות לעשירות גדולה.

ה. עלינו לזכור כי בתוקף גלותנו אין לנו שיעור אלא התורה הקדושה, ורק היא יכולה להגין עלינו מפני המים הזידונים המאיימים לשטוף אותנו. בזכות לימוד התורה הקדושה זוכים עם ישראל לשמירה מעולה מכל הגויים הסובבים אותנו וצמאים לדמנו, ה' יצילנו, כמובא במדרש.

ומי שמכל סיבה שהיא אינו זוכה ללמוד תורה במשך כל היום, ובכל זאת רוצה להיות מחובר לתורה הקדושה תמיד ללא הפסקה, ושהתורה הקדושה תגן עליו ועל בני ביתו היקרים הגנה נפלאה מכל פגע - עצתו היא, שעל ידי שיחזיק בממונו בני תורה אמיתיים שעוסקים בתורה ביום ובלילה, יחשב לו בשמים

ירום ונישא

שיחות ומאמרים לבני עליה
מתוך שיעוריו של

אבינו מו"ר

הרב **ירום מיכאל**

אברג'ל זיע"א

אשר נערכו בטוב טעם ודעת
על ידי תלמידי חכמים
מגדולי וחשובי תלמידיו

המאיר לישראל

שיחות ומאמרים על סדר
פרשיות השבוע

ערוך מתוך שיעורים

שנמסרו ברחבי הארץ

מפי מו"ר הרב

ישראל אברג'ל

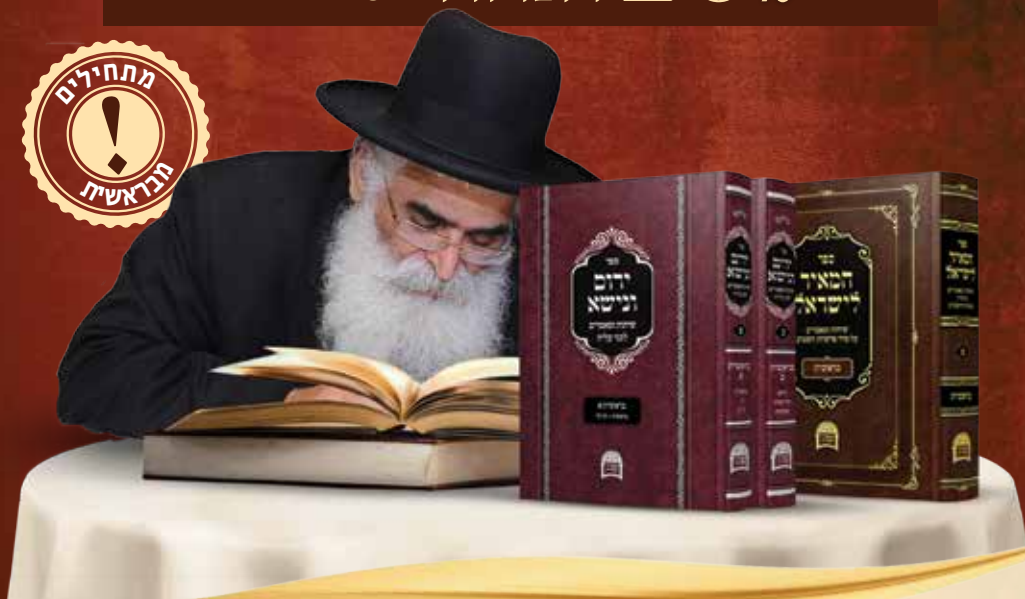
שליט"א

רעיונות מתוקים מדבש

ונופת צופים

להזמנות
*2910

20% הנחה

www.hameir-laarets.org.il

08-37-40-200

חדש!

בצור ירום חלק ט"ז חינוך קטן

על פי תורתו הנפלאה של

אבינו מורינו ורבינו פאר הדור והדרו
כבוד קדושת רבינו

יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

בחלק זה ניתנו כלים יפים ורחבים מאד בעבודת ה' הפרטית של כל יהודי בכלל, ובחלק חינוך הילדים ובני הנוער בפרט, אשר על כן מצוה גדולה שכל אחד יביא ברכה קדושה זו אל ביתו, ויקבע זה קביעות מצוה שבועדאי חייב עמו ותועיל לו, הן בתיקון העבר והן בהארת העתיד.

בשורה
טובה
למבקשי
ה'

www.hameir-laarets.org.il
08-37-40-200

שעורי השבוע

מפי הר"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

ראשון - כל שבוע בשעה: 17:00

שיעור 'זום' לדוברי השפה האנגלית עם תרגום

שני - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית הכנסת 'היכל נפתלי' רחוב ברוריה 6

אשדוד

LIVE

חמישי - כל שבוע בשעה: 20:00

בבית המדרש 'המאיר לארץ' רחוב הקציר 666

נתיבות

LIVE

* השיעור מועבר בשידור חי בערוצי המדיה

שיעורים נוספים ברחבי הארץ מתעדכנים
בכל תחילת שבוע באתר המאיר לארץ
www.hameir-laarets.org.il

ערוצי מחלקת המדיה
של בית המדרש המאיר לארץ

hameir-Laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-64-99-859
קו שמע - המאיר לארץ

פרשת לך לך

י"א מרחשון התשפ"ג

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
17:54	17:19	16:29	באר שבע
17:52	17:17	16:28	תל אביב
17:50	17:15	16:26	חיפה
17:59	17:23	16:33	אילת
17:57	17:21	16:32	ירושלים
		16:12	ירושלים 40 דק'

מסילות אל הרב

ספי קדשו של אטור זיע"א

הצדיקים לא היו מוכנים להפסיד דגע אחד של לימוד תורה, אפילו כשהציעו להם הצעות מאד מפתות, וכמו שאמר רבי יוסי בן קיסמא לאותו אדם שהציע לו לבוא לגור בעיר שלהם - אם אתה נותן לי כל כסף זוהב ואבנים טובות ומרגליות שבעולם איני דר אלא במקום תורה (אבות פ"ו מ"ט). הם היו מסתדרים עם מזה שהיה להם, לא היה אכפת להם.

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

- לתרומות: בנק מרכנתיל דיסקונט, סניף 721 נתיבות, חשבון 23357
- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519
- בכל עמדות 'נדרים פלוס'
- **ביט ופייבוקס במס' 054-26-380-26**